

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

lună 1 cor. 70 bani, 1/4 an 5 cor., 1/2 an 10 cor., 1 an 20 cor.
Pentru ducerea la casă cu 30 bani pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

lună 2 cor. 40 bani, 1/4 an 7 cor., 1/2 an 14 cor., 1 an 28 cor.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 14 bani, a doua-oră 12 bani
a treia-oră 10 bani și timbru de 60 bani.

Redacția și administrația: Strada Poplăcei Nr. 15.

Se prenumără la poste și librării.

Epistole nefraucate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Numeri singuratici à 10 bani se vând în Sibiu: la librăria „Tipografică”, societate pe acțiuni și la librăria L. Michaelis, strada Cisnădiei, 27. — În Alba-Iulia: la librăria Weisz Bernat și la loterie.

Adevărata eră nouă.

— Articole trimise din afară. —

II.

Articolii citați ieri ne indică, cu oare-care timiditate, că idei nouă și curente mai sănătoase încep a-și face intrarea în opinia publică a neamului nostru. Subliniez cuvintele de sus, pentru-că autorii articolelor amintite vor fi știut dela început că e riscat a îmbrăția »idei nouă» în o lume veche și învechită fără de vreme, chiar acum, când liniștea și odihna este atât de dulce după o campanie purtată cu mult alai și cu și mai multe »isbânzi naționale» (?).

Cu toate acestea, sămânța aruncată va prinde rădăcini mai curând de cum vor crede mulți dintre ai noștri politicieni — naționali.

Ideile nouă, cari provoacă poporul român să înceteze de a mai cerși mila sfinților cari din propriul lor interes nu pot să-i ajute, chiar dacă icolea ar și exista o leacă de bunăvoință, și să-și croiască o nouă cale în mersul său înainte, pentru-ca la timpul dat, prin validitatea propriilor sale forțe să fie în stare nu a cerși, ci a pretinde și a-și lua toate drepturile ce-i compet ca unui popor băștinăș: aceste idei există în germene în fiecare Român și ele au încolțit deja în toate acele inimi nobile românești, cari se știu insufleși de insuflețirea strămoșilor, cari pe ruinele experiențelor făcute în ultimii decenii deplâng prezentul și cari și-au pus toată speranța unui viitor mai fericit în țărnia neamului lor.

N'avem lipsă decât de un vivificator și cald soare românesc, pentru-ca germeii ce zac în piepturile atâtor milioane de Români să încolțască și să prindă rădăcini tari și trainice pentru atunci, când se va descărca înfiorătoare furtună; și aceasta evident că mult nu mai poate întârzia. Să stăm ca o stâncă de granit, toți ca un uluc, conștii de ceea-ce vrem și de ceea-ce putem.

Indată-ce acest soare se va arăta pe firmamentul românesc, o nouă viață va începe pentru tot sufletul de Român. — Poporul român se va deslănșui cu încetul de ruginitile zale ale trecutului tradițional și va începe a înțelege că există pentru dînsul un scop sfânt și ideal, scopul de a se ști pe sine liber și singur stăpân pe soartea sa și pentru ajungerea acestui ideal va ști să trăie, și când necesitatea va cere, pentru același scop va ști să se moară.

Acestea sînt cuvintele pe cari le-a pronunțat un tânăr român, care mă interviuează mai astă-iană și care credea a-și putea motiva printr'însele mai clar și convingător ideea de care este dînsul călăuzit și cu el o mare parte a tinerimei, — preocupată.

Sînt bătrîn, și pot zice cu curată conștiență — i-am răspuns, — că am îmbătrînit în lupta pentru drepturile poporului meu, și dacă — în urma propriilor noastre slăbiciuni, ambițiuni și a unei organizări decât care mai rea nu se poate — nu mi-a fost dat să ved decît un desastru mai înfricoșat ca celalt, până-ce am ajuns în starea politică deplorabilă în care ne găsim azi și care în multe privințe m'a desiluzionat, dar' de loc nu m'a descurajat: auzind și simțind căldura cuvintelor d-tale, mă simt reînținerit și subscrit tot cuvântul din câte mi-ai spus, și pare-că o voce internă îmi șoptește că o luptă nouă și înverșunată, pusă pe bazele solide ale propriilor noastre forțe și alimentată de veclnicul entuziasm pur, sincer, clar și nevinovat al tinerimei și de părintescul sfat al bătrînilor, desbrăcați de orice ambițiuni și egoism, în comună înțelegere trăind și murind unul pentru toți și toți pentru unul, o astfel de luptă numai ne va duce la isbîndă mai curînd sau mai tîrziu. — Faceți deci, ca germeii idealului nostru să încolțască în toate inimile românești, ca secolul tînr

ce ne suride să ne găsească reînțineriți, decizi și rezoluți, compacți și nedesbinați, uniți în cugete și în simțiri.

Că s'a făcut ceva ori ba pe tema aceasta nu știu; ideile sinonime însă ce sînt cuprinse în articolele citate, precum și nădușeala ce umple orizontul politicii noastre naționale și părerea aprobătoare a multor Români de frunte, cărora le-am comunicat ideea ce se ventilează, mă fac să cred, că a sosit timpul pentru schimbarea politicii noastre tradiționale și prin urmare pentru inaugurarea unei lupte politice, după-cum o cer toate cerințele noastre sociale, politice, naționale și economice, precum și condițiunile de viață ale poporului român. Și ori-cât de mult ar voi unul sau altul — ceea-ce nu se poate presupune despre nici un Român adevărat — să împedecă acest curent nou, nu va reuși. — Sămînța e aruncată și în multe piepturi încolțită, tîdea își va face calea și în calea ei va cuceri — mai repede de cum am crede — toate inimile românești.

Prima cunună de laur o va merita acela, care va găsi că mai curînd calea și mijloacele cele mai potrivite prin cari ideea trup se face. Ear' această datorință cade fără îndoială asupra acelora, cari se numesc conducătorii poporului românesc. Căci aceasta cu toții trebuie să o recunoaștem, că baza luptei și a politicii noastre naționale trebuie schimbată, dacă voim să aspirăm ca într'un timp mai apropiat să scuturăm jugul urcios al sclavismului modern, și dacă voim să ne reculegem din lășitatea cosmopolitismului, care se lățește și la noi tot mai mult, și care este o notă distrugătoare la un popor ce nevoit este a se lupta pentru drepturile sale cele mai naturale.

Semnele unui început, timid — ce-i drept — dar' cu atât mai mult promițtor s'au arătat deja și nu avem motive de crezut, că la început vor și rămîne lucrurile; din contră avem mii și mii de motive a crede în aurora deșteptării noastre naționale.

Și anunit o deșteptare liberă de orice prejudeții și de orice iluzii referitoare la »milostivirea» inimilor, — pe cari noi în credulitatea noastră le numim — mari și generoase.

La toate aceste inimi mari și generoase am apelat; ear' rezultatul a fost tocmai contrarul dela acela pe care îl așteptăm noi.

Am luat apoi refugiu la forul suprem omenesc, la opinia publică a Europei și mi aduc bine aminte cum se mîngăiau mulți cu speranță, că »Europa» are să întrevină în favorul Românilor.

Dar' nu s'a întîmplat nici aceasta, ceea-ce era de prevăzut.

Ne-am ales însă cu alte isprăvuri.

S'au deschis temnițele și s'au descărcat puștile gendarmilor asupra masei române cu o îndoită furie; ne-a despoiat guvernul țerei de toate drepturile cetățenești, ne-a pus la carantină de câte-ori i-s-au părut Români infectați de idei contagioase și s'au urmat așa mai departe până am ajuns în zilele de acum, zile de ispășire națională, infundându-ne mai mult fără, decât cu voea noastră în chestia »Iancu». Din zăpăceala în care ne-a adus »chestia Iancu» ne-a trezit earăși procurorul de stat, care a intentat o serie de procese și... ne-a turnat, în fine, apă rece pe cap. — Acum vedem clar că ce va urma. — Căpiva naționaliști vor face cunoștință cu temnițele unguerești, ziarele române vor plăti din greu din cauțiune și chestia va fi tranșată ca multe altele și luată dela ordinea zilei.

Și căt de ușor se putea tranșa chestia și încă pe căt de demn pentru memoria lui Iancu, pe atât de satisfăcător pentru întregul popor românesc!!! Într'atîția Români, căți au asistat la pertractare, și trebuie să admitem că asistenții se țin partea mai mare de clasa inteligentă, nu s'a găsit nici măcar »unul» care să fie luat satisfăcerea cuvenită în numele întregului popor român, în mo-

mentul când a căzut insulta din gura nespălată a procurorului!!!

Realitatea a dovedit-o că n'a fost acolo de față nici un strănepot de-a lui Iancu.

Cu atât mai mulți însă au năvălit după aceea cu o furie, deamîna de a-l fi lovit pe procurorul Lăzăr, — asupra răbdătoarei hărții, venind urbi et orbi înfamia procurorului și în același timp lășitatea Românilor prezenți.

Să nu uităm deci, că dacă am ajuns până la acest grad de lășitate națională, căci alt nume n'aș ști să-i dau, politica noastră tradițională cu toate consecvențele ei, dar' mai ales politica nedeamîna de poporul românesc în ultimii 3 decenii poartă vina.

Sibiu, 16 Maiu n.

CUVÎNTUL MONARHICULUI.

Ziarele din capitală scriu că Monarhul s'a întrevînit foarte puțin la recepțiunea de Duminecă cu delegații austriaci. Ear' unuia dintre ei — ar fi spus clar și la înțeles, că de astă-dată nu guvernul austriac va părăsi terenul. Ceea-ce se tălmăcește așa: nu reicherath-ul va trimite guvernul la primblare, ci — întors.

Din parlament. În ședințele din urmă ale dietei maghiare s'a votat legea despre contingentul de spirt și s'a intrat în discuția proiectului de lege despre darea de burșă. În ședința de ieri, Marți, discuția generală asupra acestui din urmă proiect a fost terminată și proiectul a fost acceptat de basă pentru discuția pe articole.

Eposeul contelui Goluchowski. Ministrul de externe, contele Goluchowski, și-a finit eposeul în fața delegațiunii austriace; și probabil ieri îl va fi repetat și în fața delegațiunii maghiare. N'a spus nimica nouă, ci a repetat ceea ce s'a zis în mesajul de tron. Toate sînt în bună regulă, trăim bine și în raporturi de alianță cu toate statele: ergo, se contribuim cu douăzeci de milioane coroane mai mult la acoperirea speșelor comune, reclamate din partea păcii europene. Scumpă pace; și din an în an devine tot mai scumpă!

Cuota. Comisiunile esmise pentru stabilirea cotei s'au întrunit ieri în Budapesta și după o scurtă discuțiune au acceptat cheia din anul trecut, precisînd quota pentru viitor astfel: Ungaria 34.4 și Austria 65.6 procente. Comisiunile vor face acum raport parlamentelor, cerînd ratificarea învoelii.

Sfântul Sinod al bisericii ortodoxe din România s'a deschis Luni, 14 Maiu, în localul propriu din București. Mesajul regal de deschidere l'a cetit ministrul de culte Dr. Istrati. Sfântul Sinod a intrat imediat în deliberarea agendelor apartinătoare cercului său de activitate.

Activitatea dlui Gulner. Noul secretar de stat în ministerul de interne și-a început activitatea cu sistemizarea unei secțiuni nouă, însărcinată exclusiv cu rezolvarea petițiilor înaintate pentru maghiarizarea numelor; ear' referentul a fost îndrumat să le rezolveze fără amînear. Și ca treaba să meargă și mai repede, petentul are să scrie pe pic, cu litere mari, cuvîntul »névmagyarosítás», pentru-ca să-i treacă scrisoarea de-adreptul la mâinile referentului. Activitate »rodnică», n'ai ce zice! Dar' dl Gulner când își va adresa sieși o scrisoare în chestie de »névmagyarosítás», că prea e șabăsec numele ce-l poartă?!

Din comitate.

Congregația comitatului Caras-Severin.

Lugoș, 12 Maiu n.

(Urmare).

Di Dr. Ștefan Petrovici: On. congreagație! Pe cine cunoaște temperamentul dlui Brediceanu, trebuie să-l prindă mirarea cu căta calmitate și-a dezvoltat propunerea și motivele ei, dar' totodată a trebuit să-l prindă mirarea cu ce apucături își motivează comitetul permanent propunerea sa și cu căta ușurătate susține și motivează dl Suttág propunerea comitetului permanent.

Ce am auzit, dl or, aici? Am auzit, că în rezultat final dl Suttág consimte cu comitetul permanent, anume ca propunerea dlui Brediceanu să nu se primească; în privința motivelor însă se deosebesc ca cerul de pămînt, pentru-ca pe când comitetul permanent — în conformitate cu ordinațiunile ministeriale din chestiune — neagă existența națiunii române, sau cum v'el place a zice, a naționalității române, dl Suttág recunoaște că aceea există și că a făcut progrese culturale mari.

Onorată congreagație! Și eu am învățat drept, atât teoretic, cât și pozitiv, și toate normele cum au să se tălmăcească; dar' din art. de lege 44 din 1868, care vorbește despre »nemzetiségi egyenjogúság», adică despre egalitatea, prin urmare egalitatea naționalităților în privința drepturilor, nici-când n'am putut deduce și nici nu voi pute deduce, — dacă nu nebușesc cumva, de ce să mă ferească Dumnezeu, — că naționalitatea română nu-i recunoscută sau plane că s'ar fi decretat de neexistență.

Nici nu putea fi decretată de neexistență, pentru-că poporul român e în existența sa independent de voința ori-cărei legislațiuni și precum soarele ar exista și dacă i-ar fi picat bună-oră lui Bánffy sau altui potentat în minte să decreteze că nu există, tot așa și naționalitățile nemaghiare există, ori-ce lege s'ar face și ori-cum s'ar tălmăci și aplica aceea.

Art. de lege 44 din 1868 în introducerea lui a creat o noțiune abstractă, noțiunea »națiunii politice» pentru complexul tuturor cetățenilor din Ungaria. Însă prin crearea acelei noțiuni abstracte n'a putut decretă și nici n'a decretat de neexistență naționalitățile specifice din țeară, pentru-că dacă decretă aceasta, decretă totodată că nici naționalitatea specifică maghiară, adică maghiarimea de rassa nu există, ce cred că nici d-voastră nu admiteți că s'ar fi decretat.

Dar' nu vreau să discut eu comitetul permanent, ci vreau să reflectez dlui Suttág, care recunoscînd existența naționalității române află cu cale a susține în fața noastră, că naționalitatea română din Ungaria nu-i apăsată, nu-i asuprită, ci patria ca mamă comună a grijit de toate popoarele așa, că naționalitatea română a devenit desmierdată (dédeltetve, elkényeztetve) și din această cauză prelesivă.

Nu m'aș mira dacă altul, bună-oră dl Bósz (presidentul partidului liberal din comitat) ar susține așa ceva; dar' mă mir, mă îngrozeșc când aud pe dl Suttág susținînd în fața noastră așa ceva, d-sa, care a îmbătrînit între noi, și anume pe un teren, unde îndeosebi ar trebui să se cultive progresul național, pe terenul instrucției, a îmbătrînit ca profesor și inspector de școale.

Dacă vorbira altul, bună-oră dl Bósz, vorbiam despre alt ram al administrației, bună-oră despre miliție sau despre administrația strict comitatensă, dovedind că în înțelesul legii chiar și comite-suprem ar trebui să fie Român; față de dl Suttág însă mă restrîng la terenul instrucției pe care a îmbătrînit.

Di Suttág susține că am devenit pretenșiivi din cauză că am fost din partea patriei, din partea mamei comune desmierdați! Să vedem o leacă cum stăm cu desmierdarea, »dédeltetés-ul», »elkényeztetés-ul»?

Legea pozitivă a țerei dispune între altele, ca instrucția până la studiul academic să se facă din partea statului în limba română; dispune mai departe, că ori-ce corporațiune poate să înființeze școli, ba chiar și particulari, dacă i trage inima.

Acestea s'au dispozițiuni legale pozitive! Acum te întreb, dl Suttág, câte școli medii a ridicat statul pe seama Românilor?... Răspunde-mi câte? Dacă mi spui numai un gimnaziu, o școală reală sau comercială, atunci mă dau bătut!

Nici atîta nu-i destul, că în decurs de 30-32 de ani, de când s'a făcut legea, statul n'a ridicat nici o școală medie pentru Români, ci n'a permis nici atunci să ridice pe banii lor școli. Sînt mai bine de 20 de ani de când Caransebeșenii au prezentat guvernului țerei operațele pentru a înființa pe banii lor un gimnaziu în Caransebeș, dar', — înocăt știu eu, — până azi n'au primit nici un răspuns.

Școalele medii existente, cari în parte datează de pe timpul influenței nemțești, — pe care noi n'o dorim, — sînt parte deja maghiarizate, parte pe cale de a fi maghiarizate. Apoi patria-i mamă comună, közös édes anyja, de Suttág?... E mamă comună?... Da, e și mamă, însă cum se zice: pentru unii mamă, pentru alții ciună. (Strigăte: eláll, eláll). Dr. Petroviciu, unguereșt; Binevoiti a nu fi impacienți; altcum cine vrea poate merge acasă, votarea și așa a trecut! (Continuă românește): Ziți, dl Suttág, c'am progresat; ar fi sau ignorat, sau pesimist Românul, care ar susține că n'am progresat. Ce dovedește însă aceasta? Dovedește doară că mama comună ne-a ajutat, sau chiar desmierdat? De fel nul Progresul poporului român, mult-puțin este a se mulțumi zelului poporului român pentru progres, apoi vitalității și inteligenței sale naturale, adică lui D-zeu, eară nu spriginului binevoitor al mamei comune.

Nu-i întrebarea, on. congreagație, ce progres am făcut; ci ce progres putem face, dacă nu ni-se denegau condițiile de progres!

Cine cunoaște căt de puțin istoria, culturală a poporului român, știe că poporul român din regatul României, în mare parte din cauza, că Turcii și alți dușmani, când treceau la noi, trebuiau să treacă peste trupurile și averile fraților din România, rămăseseră atât de tare în urma Românilor din Ardeal și Ungaria, încăt înainte de 70-80 de ani abia aveau școale publice pentru instrucția națională, eară dascăli și-i împrumutau dela noi.

Și azi unde au ajuns ei și unde am rămas noi? Și așa-i, că din cauză c'am fost desmierdați?

Da; am progresat, însă unde stă, dl Suttág, scris, că am progresat îndestul? D-voastră v'el gândiți așa: »Ați progresat îndestul; și așa sînteți prea ai dracului (ilaritate), ce mai vreți? Noi însă vrem să mai progresăm, conform facultăților noastre și nu recunoaștem, că ar exista comitat, stat sau vr'un împărat pe lume, care ar ave dreptul să ne frizeze un punct până unde avem să progresăm, și mai departe nu!»

S'a zis, ce în sala comitatului nostru încă nu s'a fost zis, că partidul național român tendază la desfacerea unității și integrității statului.

Eu ca membru al partidului național român protestez cu toată puterea în contra acestei acuze, aduse poporului român întreg, constituit într'un singur partid. Și eu sînt patriot bun; am fost soldat, contribuind din câștigul agonisit cu sudoarea feței la susținerea statului și stau la dispoziția binelui public cu toată inteligența mea, prin urmare nu recunosc nimemii dreptul de a-mi trage la îndoială patriotismul.

Patrioți rei sînt aceia, cari ignorînd mențiunea statului îl duc eventual la descompunere, dacă nu la pierire, pentru-că în ziua de azi nime nu mai susține, formată — darüber sind Gelehrte und Ungelehrte einig, — că statul ar fi scop și că popoarele ar fi pentru stat. Acum și mulțimea știe, că statul e o instituție, formată ca indivizii și popoarele, cari trăiesc într'însul și și poată ajunge mai ușor scopurile, atît cele materiale, cât și cele culturale generale și speciale naționale.

Vezînd, dl or, că v'a plăcut asemănarea făcută de dl Suttág între patrie și mamă, dați-mi voie să fac și eu o asemănare spre ilustrarea mențiunii statului. Să ni-l închipuim ca un consorțiu; să ne închipuim bună-oră, că Maghiarul, Românul, Slovacul, Sêrbul și Neamțul au format un consorțiu de câștig comun și de traiu comun. Întreprinderea merge de mînuie. Din câștigul mare ar pute toți trăi binisor. Ei, dar' ce se întîmplă? Din câștigul comun mănecă ce-i drept, toți la olată, dar' Maghiarul mănecă fripturi și bea vin bun (sgomot) și strigăte: eláll), Românul mănecă mămăligă, Slovacul crumpeni, Sêrbul și Neamțul tot așa.

Așa azi, așa mănecă, așa poimănecă. Admit, aceea ce credeți d-voastră, că Nemaghiarii sînt mai proști; așa de proști însă tot nu sînt, ca să nu vadă, că din câștigul comun li-se cuvine și lor mîn-

oare asemenea ca a Maghiarului. Și dacă nu sunt așa de proști, credeți d-voastre că nu vor cere? Și dacă nu li-s'ar da, credeți d-voastre, că nu s'ar putea întâmpla să vrea să iee cu puterea? Și dacă da, credeți d-voastre că acel consorțiu se mai poate susține? (Sgomot, murmur și elălăl).

Comitele-suprem, ungurește: Rog pa dl vorbitor să vorbească mai rar ca să-l înțeleg și eu bine, și să binevoiască a nu ascuți într'atăta contrarietățile.

Dr. Petrovici, ungurește: Spre ilustrare toamă aceea vreau; apoi românește: Vreau să ilustrez menția statului și cine-s aceia, cari — indirect — lucră la eventuala desfacere a integrității statului. *Not' n'o facem aceasta; noi vrem să ducăm la lumina zilei și e dreptul și datorința fiecărui cetățean, care are pricepere sau și numai nișel simț pentru viața de partid, a sări în ajutorul ori-cărui partid, când pe cale ilegală 'i-se face cu neputință discușiunea liberă și activitatea.*

Făcând aceste observări spriginesc propunerea dlui Brediceanu.

(Va urma).

„Împăcarea” în Bucovina.

— Dare de seamă —

de
C. Hormuzachi.

»România Jună«, valorosul ziar național, publică în numărul de Joi, 27 Aprilie v. un »Interview cu dl Dr. V. Branice«, care conține deslușiri de tot importanță și în mare parte necunoscute până acum în publicitate.

Eu îl număr pe dl Dr. Val. Branice între cei mai buni amici ai mei; mă simțesc însă dator să declar, că părerile mele asupra chestiilor despre care e vorba în articolul amintit se deosebesc în multe puncte de cele espuse de dl Dr. Branice.

Mă simțesc deci dator să espun, cât se poate de pe scurt, punctul meu de vedere, pentru a da publicului posibilitatea de a-și face o judecată de tot obiectivă asupra acestei chestiuni atât de vitale pentru toți Români.

Eu susțin anume:
Că dl Dr. Val. Branice a exprimat o vedere prea optimistă asupra importanței concesiunilor făcute Românilor, chiar și în cas dacă toate s'ar realiza.

Cu privire la aceste »concesiuni« observ următoarele:
Crearea unui post de inspector independent pentru școlile românești înseamnă de sigur un progres; însă înseamnă totuși o atitudine de mare precum am crede după »interviewul« despre care vorbesc; ba importanța se reduce la nimic, dacă nu se schimbă organizarea actuală a școlilor populare. Punctul cardinal, pericolul amenințator nu zace în inspecțiunea școlară, ci în învățământ sau mai precis: în limba de propunere și în învățătorime. Noul inspector român nu va avea nici o ingerență asupra acelor școli, din cari s'a scos în urma intervenției energice Rutean Stoici limba română și care școli s'au prefăcut în școli curat rutene. Aici nu încap nici un prețel, că cheltuielile ar fi fost prea mari, precum se zice relativ la școlile pentru minorități; căci școlile despre care e vorba au fost române și rutene, ear astăzi sunt curat rutene. Astfel de școli sunt la vre-o 17 în sate mixte situate între Români, ca avânt-posturi a rutenismului agresiv. Domni deputați, cari cu puțin excepțiuni nu umblă pe la țeară, nici nu pot judeca importanța acestei chestiuni. Eu însă am avut ocaziunea chiar și acum în zilele trecute să vizitez un astfel de sat, unde generația tină se rutenizează cu forța prin școală, satul Horecea - Mănăstioara, situat patru kilometri spre răsărit dela Cernăuți. E o durere nepută, ce cuprinde inima unui Român, care n'a pierdut de tot simțul național: țărâni Români cu nume române, se țin lângă Dumineca la joc; bătrânii și cei mai mulți dintre copii vorbesc încă românește, însă cei-ce merg la școală și se țin mai învățați nu mai voiesc să răspundă în limba maternă. Sunt doar' introduși ca »Ruteni« în listele școlare și educați de un agitator ruten. Așa se stinge generația tină, viitorul neamului român. Aceasta se întâmplă momentan în vre-o 17 sate, unde s'a rutenizat școala în anii trecuți; în scurt timp vor veni alte sate la rând. Astăzi s'au rutenizat școlile din satele cu populațiune mixtă până la Căcioa în districtul Gurahumorului și Breaza în munții Cămpulungului. Ce ne va folosi un inspector român, dacă o școală după alta devine prada Rutenilor, căci și ei capătă acum un inspector independent în persoana dlui Omelian Popovici, care ca agitator politic poate servi de model, și face onoare naționalității sale. Inspector român, fie cât de bun, de sigur că va fi dintre cei mai neofensivi în ce privește agitația națională.

Este deci foarte regretabil și periculos, că pactul nu conține nimic despre restituirea limbii române și a învățătorilor români din comunele mixte.

Nu pot deci privi cu atâta liniște asupra condițiilor pactului, chiar dacă aceste s'ar împlini.

Celelalte condițiuni sunt de tot neînsemnate. Înmulțirea locurilor Româ-

nilor în consiliul școlar nu cred că va fi realizată; însă dacă și ar fi, apoi Români tot nu vor avea majoritatea absolută.

Fiind însă acest oficiu un colegiu, care decide cu majoritatea voturilor, înmulțirea membrilor români poate fi îndemnoasă pentru câteva persoane, însă pentru cauză nu înseamnă nimic, căci majoritatea germano-ruteană ține bine la olaltă și va împedeca toate conlucurile favorabile nouă Românilor. Al treilea punct despre inspectorii districtuali se reduce, după informații sigure, cari le-am aflat, la transferarea domnului Chodakovski din Gurahumorului la Sirete.

Aceasta însă nu e de loc favorabil, căci în districtul mixt (român și ruten) a Șiretului el va afla un teren mai vast pentru acțiunea periculoasă de rutenizare, decât în districtul curat român, unde a stat până acum.

Suspendarea prigonirilor în contra preoților etc. nu înseamnă decât observarea legilor din partea guvernului; aceasta s'ar fi putut ajunge și fără pact, pe cale constituțională, prin o atitudine activă în dietă; nu o pot deci considera ca »concesiune«.

Subvenționarea internatelor române e foarte binevenită, însă tot nu e altceva decât dreptatea pe care o reclamăm, că din fondurile publice alcătuite din birul, care îl plătesc și Români, să nu se distribuie toate subvențiunile numai la alte naționalități. Subvențiile amintite sunt însă mai puțin considerabile, decât cele, cari le-au căpătat și le capătă Rutenii, cari pe lângă aceste mai posed încă și niște stipendii de stat pentru studenți universitari, pe când noi nu le avem.

Deci ajung la rezultatul, că aceste concesiuni sunt de tot neînsemnate și că nu ne dau siguranța despre o schimbare de sistem, mai ales pe terenul școlar.

Ca dovadă amintesc cazul următor: Gazeta oficială »Czernowitzer Zeitung« din 10 Maiu, va să zică două săptămâni după semnarea pactului, publică un concurs pentru nou sistemata școală din Milisaniț-de-sus. Școala e cu patru clase și 3 învățători, satul numit e situat în sudul țării, în districtul Rădăuților și e locuit de Români și Ruteni. Numărul locuitorilor cu limba exclusiv română a fost în anul 1890 chiar după recensământul compus tendențios în defavorul nostru: 566. Noul concurs pentru școală cere pentru toți 3 învățătorii ca limbă de propunere pentru toate obiectele exclusiv cea rutenă; apoi se va propune și limba germană ca obiect obligatoriu, și cea română ca obiect facultativ.

Va să zică, copiii români vor pute să învețe limba lor maternă poate odată pe săptămână, însă și aceasta prin mijlocirea unor învățători ruteni, cari vor preda toate obiectele, conform planului școlii în limba rutenă.

Așa putem deci adauge acum după încheierea »păcei«, a 18-a comună în care generația tină română va fi desnaționalizată cu de-așila.

Dar' câte alte postulate rămân încă neresolvate prin pact!

Nu e posibil să le înșir toate, amintesc însă un exemplu.

Unde rămâne satisfacția cerută de către preoții noștri, pentru cuvintele cunoscute, cari au fost adresate clerului român de dl bar. Bourguignon în 18 August 1899? Dacă ar și exista un act secret, care revoacă învinuarea făcută atunci, apoi acest act nu poate fi primit de satisfacție, de oare-ce alocuțiunea baronului Bourguignon a fost publicată în ziarul oficial »Czernowitzer Zeitung«.

Poporul român nu poate deci fi privit ca săturat prin cele 5 puncte ale pactului, ci are cauză să fie deplin nemulțumit, chiar și atunci, dacă toate cele 5 puncte ar fi împlinite.

Grija noastră principală nu constă deci într'aceea, ca guvernul să nu împlinească postulatele deputaților. Eu mă tem din contra, că în cazul împlinirii tuturor celor 5 puncte, partidul român care astăzi se simte deplin mulțumit va fi prea bucurios să nu fie silit la nici o activitate; și fiind în vigoare actualul sistem politic și școlar, cauza de căpetenie a desnaționalizării rapide și înspăimântătoare a poporului român dela țeară, acest trist proces va continua cu mai multă siguranță, se va stinge și mai departe limba română dintr'un sat după altul, un district după celalalt, precum s'a întâmplat până acum și cum o vedem în prezent, sub ochii noștri.

Așa se va întâmpla, dacă se susține pacea sub aceste condițiuni, că partidul român pentru o sesiune, sau două, sau trei, va să zică pentru 6, 12, 18 ani și mai mult, va avea cu ajutorul guvernului și altor fracțiuni majoritatea în dietă, și va avea comitetul țării, căpitanul țării și încă multe îndemânări pentru câteva persoane; însă în 20, 30, 40 ani nu va mai fi popor român în Bucovina! Eu cred, că un partid serios trebuie să se îngrijească de un viitor mai depărtat și înainte de toate susțin, că deasupra intereselor partidului român stau interesele poporului român.

Aceste considerări m'au îndemnat să înființez la toamnă un nou ziar național și independent, ca să pot arăta întregii obște românești din toate țările unde locuiesc Români, și mai ales poporul nostru din Bucovina în ce prăpastie se duce, dacă și mai departe va da încredere actualilor conducători.

Din cronica veacului XIX.

— Date memorabile. —

17 Maiu.

1809. Napoleon-cel-Mare cuprinde Roma.

1848. Biroul marelui adunări naționale dela Blaj, cei doi episcopi-presidenți, vicepresidenții și 6 secretari iscălesc actele adunării.

1849. *Hatvani* pornește cu oastea din Brad prin Blăjeni către Abrud. — *Azentie*, cu 800 Români, năvălește la 2 ore d. a. de pe dealul »Mamuth« în cetatea Albel-Iulie, rupând cordoanelle honvezilor. E primit cu ovațiuni. Ungurii și Jidovii din orașul Alba-Iulia cuprinși de spaima Românilor se refugiază în tabăra honvezilor, și de acolo la Turda, Aiud, Uioara. — În *Pojon* se adună mulți aristocrați maghiari și hotărăsc a compune o armată în ajutorul Împăratului și contra honvezilor. Proclamațiunea în acest scop e iscălită de 23 conși.

ASTRA.

CONVOACARE

Comitetul central al despărțământului Panciova al »Asociației pentru literatura română și cultura poporului român« prin aceasta convocând adunarea cercuală ordinară pe ziua de 3 Iunie 1900 n., la 3 ore după amiază, în opidul Cubinul-Timișan, cu toată onoarea invită pe toți membrii și spriginitorii »Asociației« spre a participa la această adunare, ținândă conform următorului

PROGRAM.

1. Deschiderea adunării cercuale prin presidiu.
2. Raportul comitetului cercual despre activitatea despărțământului în anul 1899.
3. Alegerea unei comisii pentru esaminarea raportului comitetului cercual, a rațiociniului și a proiectului de buget pe anul 1901.
4. Alegerea unei comisii pentru acuirea de membri noi și încasarea taxelor dela membri.
5. Disertațiuni conform §-lui 37 din statute.
6. Raportul comisiei esmisă sub punct 4.
7. Raportul comisiei esmisă sub punct 3 și decideri din partea adunării cercuale.
8. Eventuale propuneri.
9. Verificarea protocolului adunării cercuale ordinare.

Comitetul central al despărțământului Panciova al »Asociației pentru literatura română și cultura poporului român«.

Panciova, la 18 Maiu, 1900.

Petru Tisu,
vicepresedinte.

Petru Penția,
notar.

Revistă esternă.

Răsboiul în Africa-sudică.

Roberts a sosit la Kroonstadt Sâmbătă la 11 ore din zi. Consiliul comunal i-a eșit înainte până la rîul Valsh, unde un stegar călăreț i-a predat cheile orașului. Trupele engleze au intrat în oraș cu mare pompă și în triumf. Roberts a arestat mai mulți oameni suspecți; el e vesel, că a putut ocupa orașul Kroonstadt, de oare-ce acest oraș, ca basă de operațiuni militare, e cu mult mai favorabil, ca Bloemfontein.

Burii s'au retras, o parte spre Heilbron, altă parte în Transvaal, unde se pregătesc pentru rezistență. Ei sînt decisi a lupta până în urmă, ceea-ce ne dovedește și un concul al volksraad-ului, luat de curînd, că locuitorii Transvaalului, fie de ori-și-ce naționalitate, sînt obligați a spriginii pe Buri în lupta de apărare a republicei.

În urma succesorilor lui Roberts și la ordinul acestuia a început înaintarea și *Buller* în Natal. El depeșează, că a trecut prin munții Biggars și a sosit în fața localității Dundee.

Alegerile comunale în Franca.

Am amintit săptămîna trecută, că în 6 I. c. s'au făcut alegerile comunale în Franca. În multe locuri a trebuit să se facă balotage, astfel, că abia acum sînt cunoscute rezultatele definitive ale alegerilor. În Paris au învins naționaliștii cu considerabile majorități, față de republicanii, radicalii și socialiștii cosmopoliti. Naționaliștii au făcut manifestări de bucurie înaintea redacției »Libre Parole«. Ei, dimpreună cu conservativii, au din 80 de mandate, 50 pe partea lor.

În unele orașe mai mari însă, după cum reese din arătarea oficială, precum în Lille, Leyon, Montpelier, Tours, Nantes, Rochefort etc., au învins republicanii, spriginitorii actualului cabinet.

În Franca alegerile comunale au influență adese-ori și asupra camerei și a alegerilor de deputați. Ziarele naționaliste dau espresivne speranțe, că trăgînd consecunțele din alegerile comunale din Paris, camera va da vot de neîncredere guvernului, silindu-l astfel să se retragă.

Din toată lumea.

Navigația pe Dunăre.

Tratativele dintre Austria și Rusia în privința tarifelor navigației pe Dunăre și a Porților-de-fer, s'au intrerupt, neputîndu-se ajunge la o înțelegere.

Rusia pretinde, că numai puterile au dreptul să fixeze aceste tarife. Se crede, că România va face un apel la puteri în această privință.

Rușii în Corea.

Din Yokohama se anunță, că Rusia ar fi cumpărat un întins teritoriu dela guvernul corean. Este vorba de un teritoriu lângă portul Tchinnan.

Anglia și coloniile.

În camera comunelor din Londra *Chamberlain* a prezentat proiectul privitor la constituția coloniilor din Australia. În proiect se susține curtea de apel de până aci. Proiectul a fost primit în prima cetire.

Chestiuni bisericesti.

Salarisarea preoților.

Archid. Blajului, Maiu 1900.

(Urmare).

Deși recunosc, că conduita organului bisericeii noastre »Unirea« a fost totdeauna corectă în aceasta și în alte chestiuni relative la interesele bisericeii noastre, totuși nu pot admite, că ar fi de ajuns un singur cuvînt în chestia ajutorului de stat, și tocmai fiindcă ved »Unirea« pe dreptul indignată în fața nedreptei împărțiri, ar trebui să aibă mai multe cuvinte și să se năpustească asupra acestei hidre veninoase și să nu se odihnească până-ce nu o va nimici cu desvîrșire. Preoții pe nedreptul prețerați și pedepsiți — ca să întorc cuvintele »Unirei« — se nu stee cu mâinile în sîn plini de amărăciune blăstîmînd pe cei-ce fără vină îi pedepesc, ci se sară cu toții și se deie mîna de ajutor întru zdrobirea capului hidrei și se nu o aștepte aceasta dela cei împărțiași, cari au muncit muncă zilnică până-ce și-au cerșit recomandăție, până-ce și-au făcut cuitanța ungurește și și-au transmis-o, și în așteptarea arginților lui Iuda — ierte-mi-se espresiuena — tac cum tace peștele în apă.

De 4 ani întră în sanctuarul bisericeii noastre — ori mai bine în buzunarul celor împărțiași — această hidră veninoasă și cu multe capete, fără să se afle leacul pentru nimicirea ei. S'a scris în presă, s'au ținut sinoade protopopești, vicariale, archidieceesane, dar' departe de a se vedea urmă de îndreptare, din contra acea hidră ne apare înaintea ochilor tot cu mai multe capete, ne apare chiar acum pe urmă în toată monstruositatea ei.

S'a făcut și se fac pe această temă multe recriminări în contra ministrului, archiereilor, consistoarelor chiar din partea celor împărțiași, zicînd, că: și unii și alții sînt de vină la această stare de lucruri. Eu însă nu voiu recrimina contra nimînu, ci în fața lucrului de patru-ori rău s'evîrșit declar: că ajutorul de stat așa după-cum s'a împărțit și continuă a se împărți preoților gr-cat. din archidieceasa Blajului, este o nedreptate, care strigă răsplătire la cer, este una din cele mai triste și rușinoase pagini ale istoriei noastre bisericești, semnele unei decadente mari, care în urmările ei asupra bisericeii și națiunii noastre va aduce desastre necalculabile.

Se va convinge în curînd toată lumea, dacă până acum nu s'a convins, că acest ajutor venit mai întăiu în formă de milă, apoi acum în formă de întregire până la eventuala regulare a congresei ad calendas graecas, va demoraliza într'atăta pe căpitani naționali, de nu se vor mai mulțumi numai cu visite și lingușiri pe la fîșpăni, alispăni și solgăbira, cum am cunoștință că s'a făcut până acum, dar' mult 'mi-e teamă, că se vor afla căpitani, cari încă la alegerile proxime de deputați dietali vor duce steagul unguresc, ca să se recomande de buni patrioți. Ce să mai zic de atitudinea multor împărțiași, de conduita ce o observă cu ocaziunea alegerilor de membri în congregațiunile comitatense, numai ca să nu se strice cu domni dela administrație, cari au ajuns în poziția de a face recomandății căpitanelor noștri naționali. De unde crede lumea, că provin derutele în această direcțiune chiar și în comitatele curat românești, dacă nu din neinteresarea sau chiar tradarea intereselor celor mai vitale românești din partea acelor, cari așteaptă milă și întregire în sumă cât numai se poate de mare. Aș vrea să fiu profet mincinos, dar' multe miserii vor avî se îndure și școlile noastre confessionale din cauza acestui nefast ajutor. La aceasta mă îndreptătește a susține cuvintele auzite din gura unui preot, care s'a exprimat pe față, că dacă lucrurile vor merge tot așa, știe el apoi cum să se recomande: *va conlucra într'acolo, ca școala confesională din parochia lui să se pretacă în școală co-*

munală sau de stat. Apoi până în inimă m'au pîtruns cuvintele unui preot tinăr, teolog absolut, bine situat și cu puțină familie, care cu oare-care satisfacție s'a exprimat: bine că am apucat de am fost luat în listă, că pe viitor mă voiu îngrijii eu, ca să capăt mai mult. Cum? numai el știe. Eată unde am ajuns, și unde vom mai ajunge în apropiatul viitor. (Va urma).

CHESTIUNI ȘCOLARE.

CONVOACARE.

Despărțământul »Carei-Eriu« al »Reuniunii învățătorilor români gr-cat. din archidiaconatul părților sătmărene, aparținătoare diecesei Orăzei-mari« își va ține adunarea de primăvară la 24 Maiu st. n. în școala română gr-cat. din Vezend.

La această adunare sînt invitați cu tot respectul membrii fondatori, ordinari și ajutători, on. d-ni preoți, precum și toți binevoitorii și spriginitorii învățământului poporal, pe lângă următorul

PROGRAM:

1. La 8 ore a. m. participare în corpore la serviciul divin.
2. Deschiderea adunării prin președinte.
3. Cetirea apelului nominal.
4. Cetirea și verificarea protoco-lului adunării anterioare.
5. Ascultarea prelegerii practice, ținută de către dl învățător local, Ioan Irimiaș.
6. Cetirea alor 2 disertațiuni, de d-nii învățători Mihaiu Ghirithi și Vasiliu Lucaci.
7. Aprecierea atât a prelegerii, cât și a disertațiilor.
8. Colectarea taxelor dela membrii vechi și susceperea de noi membri.
9. Designarea locului ținerii adunării proxime, precum și a persoanelor cari vor avî se preleagă și diserteze în acea adunare.
10. Eventuale propuneri.
11. Închiderea adunării.

Dat în Careii-mari, la 2 Maiu 1900.
Dimitriu Kiss, Dimitriu Kirvai,
preș. desp. not. desp.

Cronica zilei.

Sibiu, 16 Maiu n. 1900.

Memento. 17 Maiu: Despărțământul Ora- vița al reun. inv. gr-or., ad. gen. în Cielovamontană.

19 Maiu: Concurs de medic în cercul Agriș, pretura Nadăș (Nădasment, Cluj).

20 Maiu: Desp. Alba-Iulia al reuniunii inv. gr-cat. ad. gen. în Benic. — Desp. Făgăraș al reun. inv. gr-cat. ad. gen. în Cincul-mare. — Producțiune teatrală în Cincul-mare. — Ad. constituanta a »Transilvaniei« reun. pentru valorisarea poemelor, în Deva. — Maiatul reuniunii pompierilor din Bungard.

Dl Corneliu Bărdosy, fiul dlui ins- pector școlar în retragere Iuliu Bărdosy (Sibiu), depunînd la academia de drepturi din Orădea-mare cu succes eminent esamenul de stat judiciar, va intra ca practicant la auditoratul militar în Viena.

Cununie. Învățătorul Antoniu Bucur și d-șoara Maria Onișia își vor sërba cununia Duminecă (20 Maiu st. n.) în biserica gr-cat. din Odverem.

Nuntă princiară în Corfu. Du- minecă (13 Maiu) s'a cununat în Corfu mare-ducele rusesc George Mihailovici cu princesa Maria, fiica regelui George al Greciei. 'La cununat Metropolitul din Athena. După cununie mirii au plecat la Sorrento.

Din cauza morburilor ce grasează între băieți în Sibiu, în vara aceasta nu se vor face maiaturi. Sînt interzise din partea comisiei igienice.

Esposiția română la Paris. Măne se va face deschiderea oficială a pavilonului român dela esposiția din Paris. Pavilonul e decorat cu un lux oriental și cuprinde strălucite mostre de bogății ale solului și ale minelor, de producțiuni industriale și de lucrări artistice, cari vor onora națiunea română.

Asemenea și restaurantul român, deschis Joia trecută, cu drept cuvînt poate rivalisa cu cele mai escelente stabilimente de acest soi. Lumina e instalată prin mașini procurate dela industria germană, fiindcă mașinile trimise din România s'au confundat în mare împreună cu vaporul »Poik«. Șef-bucătarul restaurantului a fost mai naite în serviciul casei de Mecklenburg; personalul de serviciu e compus în majoritate de Români, cari însă vorbesc perfect limba franceză. Pentru distracțiunea publicului e angajat cel mai bun taraf de lăutari români.

Juriul esposiției, în care Româniel s'a dat loc pentru 14 reprezentanți, își va începe activitatea peste 12 zile.

D-șoara Aglaia Lupu, din Bucovina, elevă a școlii de operă dela conservatorul din Viena, într-o severă recenziune despre succesul esamenelor din est-an, publicată în »Neue Fr. Presse« dela 8 Maiu, e enumerată între elevele cu »talente frumoase«. Aglaia Lupu e absolventă a școlii civile de fete a »Asociațiunei«.

Congresul limbilor romanice. Între 24—26 Maiu se va întruni la Montpellier, sub patronajul societății pentru studiul limbilor romanice, un frumos congres, la care e invitat a participa și dl V. A. Urechiă. Pe cât află ziarile din România, dl Urechiă nu va pute lua parte. Ar fi în adevăr regretabil, ca națiunea română să nu fie reprezentată la acest congres.

Pentru candidații de notari comunali. Dela pretura din Ceacova este scris concurs pentru ocuparea postului de notar-adjunct în Liebling. Salar 1000 coroane. Termin 10 Iunie, alegerea în 11 Iunie. Dela aceeași pretură pentru ocuparea postului de notar în Folia. Dotația 600 cor. salar, 200 cor. pausal de călătorie și diurne, 120 cor. onorar pentru conducerea matriculelor, curățir cu grădina de 600 stăngini pătrați, 1528 lire de grâu, 1528 lire de cucuruz și taxele pentru lucrările private. Termin de concurs 10 Iunie; alegerea în 12 Iunie. Dela pretura din Aradul-nou pentru ocuparea postului de notar-adjunct în Fenlac. Dotație 1000 cor. salar și 60 cor. relut de curățir. Termin 29 Maiu; alegerea în 30 Maiu.

Cridă frauduloasă. La arătarea Reuniunii de apărare a creditorilor vienezi marele comerciant de pânzărfi Bauer József din Budapesta a fost arestat ieri pentru cridă frauduloasă.

Concurs de furnisare. Dela direcțiunea din Dobrișin a căilor ferate ungare este scris concurs furnisare de articli de îmbrăcăminte. Condițiunile se pot vedea în biroul camerei comerciale și industriale din Brașov. Termin pentru înaintarea ofertelor: 10 Iunie st. n.

Efectul împăcării din Bucovina. Precum se știe, deputatul bucovinean Dr. George Popovici fusese numit redactor al părții românești la foaia legilor imperial. În urma împăcării însă cu care I. cav. de Flondor și Dr. Popovici nu consimt, Popovici s'a retras dela acest post, fiind înlocuit prin conceptist guvernial Dr. Erast Tarangul. Ori-cât de erudit de ar fi dl Dr. conceptist, totuși în raport cu Dr. G. Popovici trage foarte puțin în cumpăna calificației pentru acest post.

Bancruta unui institut de bani. Casa de păstrare din Madoș (Banat) a decretat liquidarea. Din cauza abuzurilor directorului executiv George Staici casa și-a pierdut nu numai capitalul fundamental și fondul de rezervă, ci îi lipsește încă și 25.000 coroane din banii cliențelii.

Frate ucigaș. În Abanyi-Almás (lângă Oașovia) Mihail Kelesany a ucis pe fratele seu Ioan. Ucigașul e arestat.

Ger de Maiu. Ni-se scrie, că în Cluj și în murile învecinate în 11 și 12 Maiu n. a fost frig așa de mare, încât noaptea îngheța apa de un deget. Toate semănăturile au fost operate de brumă. Cucuruz, fasole, crast opăriți etc. toate s'au uscat. Pe foarte multe locuri cucuruzul trebuie sămănat a doua-oară.

Religiunea născuților din căsătorii mixte. Măneacănd din un cas concret, unde matrioulantul a însemnat de legea reformată pe un născut din tată reformat și mamă catolică, cu toate-că născutul fusese botezat în legea românească, ministrul a aprobat procedura matrioulantului și a adus, că dacă un preot a botezat și înmatriulat pe vre-un individ născut din căsătorie mixtă înainte de introducerea legilor politice bisericesti, această împrejurare nu determină necondiționat religiunea la care aparține respectivul, în privința aceasta e decizătoare exclusiv religiunea părinților conform §-lui 12 al art. de lege 53 din 1868. Prin urmare, dacă în estrasul matrioulant al unui nupțurient e indicată precis religiunea părinților, aceasta are să fie normativă chiar și în cazul, când nupțurientul declară, că aparține altei confesii, fără a pute produce document de trecere religioasă. Abatere dela aceasta se poate face numai atunci, când în estrasul matrioulant nu e notată religiunea părinților. În cazul acesta are să ceară un document valid despre religiunea la care aparține cel-ce se căsătorește.

Archiduce dușman al stindardului croat. Se raportează din Graț, că archiducele Carol Ștefan cercetând însula Arbe intru întâmpinarea lui autoritățile arboraseră pe edificiile publice stindardul croat. Archiducele însă a pretins să fie imediat luat jos de pe toate edificiile.

Ninsoare în Maiu. Din Lipsca se telegrafează, că de ieri-dimineață ninge neconținut. Temperatura e scăzută la 2 grade sub zero.

Bătăie și sinucidere. În cafeneaua »Krämer« din Boșca-montană Duminică seara (13 Maiu) între publicul de diferite naționalități, dar în majoritate Români, se aflau și doi gendarmi și câțiva finanți. Gendarmii au dat în ceartă cu unul dintre Români pentru muzică și s'au încăierat la bătăie, tăind cu săbiile în Români amândoi gendarmii. Sărind și ceilalți, le-au luat săbiile cu curele cu tot și i-au bătut erubiti cu însăși săbiile lor; tot așa au pățit și finanții, cari încă scosese săbiile asupra Românilor. Finanții au fugit care pe unde afla ușa, ear' unul dintre gendarmi, după-ce a fost făcut scuipat s'a dus la casarmă și s'a împușcat.

Cum au fost prinși falsificătorii din Turda? Se spune, că Fenyvesi Victor, litograf din Cluj și cu alți soți s'au dus la Turda și acolo într'un hotel făceau banconotele chiar și ziua. Din chilie vre-o 2 zile n'au eșit. De vre-o 3-ori a făcut întrebare la ușa chelnerul, că n'are lipsă de prânz ori ameați și totdeauna i-s'a răspuns, că nu, dar' ușa nu o deschidea. Cam a 2-a zi chelnerul făcând eră întrebare, nu i-s'a dat nici un răspuns. Fiind temere, că închiriatul e mort în odaie, s'a făcut înștiințare la poliție. Au venit apoi 4 inși, dar' nici acestora nu li-s'a dat răspuns; fiind somați în numele legii să deschidă, aceia îndată au ascuns prin pat între perini mașina și zecerii și au deschis ușa.

Poliția cercetându-i a aflat mașina și câteva mii făcute. Banconotele erau puse pe pat să se uște. Din aceasta apoi s'a pornit cercetarea. Zecerii se cunosc foarte anevoie. Capul de-a stânga de pe el e cam ciacuş și nrii scriși cu roșu și »Seria« dacă e un șterg.

ECONOMIE.

Apel la frați.

Românii din vechiul și istoricul Chior, pîntrun de spiritul timpului și fiind convinși că numai așa se pot feci pe terenul economic, dacă concentrându-și toate puterile în o societate pe acțiuni, se vor ajutama împrumut, precum au făcut și frații lor din alte părți, — au decis să înființeze un institut de credit și economii sub numele »Chiorana«, cu un capital de 100.000 coroane.

Intru realizarea acestui scop sîntem spriginiți de unii dintre cei mai distinși fruntași din învecinatul Sălagiu, cari subscriind prospectele ca fondatori au promis tot ajutorul posibil atât moral cât și material.

Acești vrednici bărbați sînt domnul Georgiu Pop de Băsești, cunoscutul fruntaș al națiunei noastre, care cam de patru decenii a ostent și a jertfit mult pentru înaintarea economică și culturală a poporului român în genere, dar' mai ales pentru a Românilor din Sălagiu. Domnul Andreiu Cosma, director executiv al băncii »Silvania«, sub a cărui conducere înțeleaptă și conștiențioasă numită bancă a ajuns la o înflorire imbuorătoare. Domnul Dimitriu Suciu, directorul băncii »Sălagiana« sub a cărui conducere tinăra bancă a luat un avânt mult promiștor, precum și alți bărbați fruntași români din sinul clerului și al mirenilor subscriși în prospect și participanți la consfătuirile noastre de până acum ținute pentru acest scop.

Terenul pentru proiectata bancă, »Chiorana« este foarte avantajios, pentru-că poporațiunea din ținutul Chiorului și jur este în preponderanță românească și așa peste 100.000 Români se pot folosi de favorul proiectatei bănci.

Afară de aceste Șomcuta-mare, care este menită să fie sediul »Chioranei«, are o inteligență frumoasă, și este cea combinațiune că să fie ales de director executiv la înființarea bancă domnul Nicolau Nilvan, advocat în Șomcuta-mare, care ca om de specialitate în afaceri de bancă ne dă toată garanția atât morală cât și materială, că înființarea bancă va fi condusă cu desteritatea recerută atât în folosul acționarilor, cât și al poporului avisat de a se folosi de această bancă.

Lipsa unui astfel de institut în părțile aceste este de mult simțită, pentru-că poporul român din ținutul Chiorului și jur astăzi este necesită a recurge pentru a dobândi creditul de trebuințioase în economia lor la bănci străine, de unde pentru depărtarea locului contractările împrumuturilor se fac cu multe spese și pierdere de timp, ba în unele locuri oamenii noștri sînt chiar și șicanați.

Că nu s'a înființat mai de mult o astfel de bancă în Șomcuta-mare, nu atât lipsei de energie, se poate atribui, ci mai ales lipsei de solidaritate, care har Domnului acum se manifestă într-o măsură imbucurătoare.

Inițiatorii și fondatorii subscriși în prospecte, în conferența ținută la 16 Aprilie 1900 în Șomcuta-mare, pentru de a propaga ideea înființării unui institut de credit și economii în Șomcuta-mare și pentru promovarea realizării acestui scop, au ales un comitet executiv.

Din încredințarea acestui comitet executiv, noi subscriși cu tot respectul rugăm pe toți Români cari poartă la inimă prosperarea și înaintarea poporului pe terenul economic și cultural, să binevoiască a ne ajutama la ajungerea scopului nostru, subscriind acțiuni cât de numeroase, cu atât mai virtos, că ar fi de dorit ca capitalul social să se ridice la suma de 200.000 coroane.

Coalele subscribe și banii colectați în înțelesul prospectului, precum este scris pe dosul acestuia, sînt a se trimite de-adreptul institutului de credit și economii »Silvania« în Șimlul-Silvaniei (Szilágyi-Somlyó).

Putem asigura pe toți acei prea stimați frați, cari vor subscrie acțiuni la »Chiorana«, că în mâni bune și sigure își vor depune o parte din capitalele lor și totodată vor promova și o cauză salutară deamă de îmbrățoșat din partea fiecărui Român bine simțitor.

Șomcuta-mare, la 10 Maiu 1900.

Ioan Serb, Victor Nilvan,
președinte. notar.

MAI NOU.

Tempestate în Cisnădie.

Azi pe la trei ore s'a întemplat în Cisnădie puternică rupere de nori cu grindină. Apele amenință cu esuandare.

Sosiți în Sibiu.

La 16 Maiu n. 100.

Hotel »Imperatul Romanilor«: Peteani, major din Mediaș; Dr. Goosz, medic sup. de ștab din Cluj; Ziegler cu familia, cons. com. din Bistrița; Haupt, căpitan din Przymysl; Baier, But, din Budapesta, oficial minist; Bettelheim, Rosenberg, Hecht, Grünwald, din Budapesta, Noss, Schön, Panegh, Berger, Bradl, Werner, Langer, Wimmer, din Viena, Sonn din Arad, comercianți.

Hotel »Neurivner«: Crac, preot din Corbi; Anghel cu soția, oficial din Șimlul-Silvaniei; d-na Podler, privatieră din Brașov.

Hotel »Meltzer«: Kristof, restaurator din Oradea-mare; Heitz, comerciant din București; d-na Hirschhorn din Făgăraș; Kohn, comerciant din Arapaș; Macoveiu, vicar din Făgăraș; Stahler din Vesud, Iacob din Turda, preoți; Guggenberger, neguțtor din Mediaș.

Hotel »Habermann«: Szeger din Ciocova, Orbay din Selmec, chelneri.

Din public. *)

Întimpinare.

Un călător anonim, informându-se despre starea actuală din comuna Răhău, a calificat-o într-o corespondență publicată în nr. 189 ex 1899 al »Tribunei« din Sibiu de penibilă și a învinuit de această stare o parte din inteligența locală. D-ncul not. pens. Ioan Oncescu (cu musca pe cănuță) simțindu-se atacat prin aceeași corespondență — deși în ea nu se pomeneste nici un nume — sare intru a se apăra și în »Loc deschis« al mult prețuitei »Gazeta Transilvaniei« își varsă cu toată patima dosarul de venin asupra preoților; »deci în interesul adevărului și spre lămurirea on. public cetitorul sînt moralmente dator« (vorbele dlui notar), ca unul care am fost atacat, a răspunde pe scurt următoarele:

La venirea mea în comună acum 9 ani, aflând în comună o discordie regretabilă, m'am năisut din toate puterile: prin cuvântări în biserică, prin întruniri colegiale etc. a restabilii pacea mult durată; și ca concordia să fie deplină, am aruncat înălțări peste fațetele urite ale acelor învinuiți, cari săpau neconținut la vaza, onoare, la puterea morală și materială a familiei noastre. Între acestia era și lăudărosul domn I. Oncescu. Pentru d-sa am scris corespondențe elogiatoase de 2—3 coloane în diferite jurnale, am făcut în altor o frumoasă iocană comemorativă, inducând pe ea primo loco pe dl Oncescu, am făcut o »Cronica« a bisericii, inducând și pe d-sa în ea, am compus la an. 1897 monografia comunei în care i-am destinat o pagină foarte măgulitoare.

Acum domnia sa — ca să se revanșeze (?) bageamă — află de bine a coopera ca să fiu de vre-o 2—3 ori terfelit în »Vultur« și mai nou în corespondența (călătoare) sus citată.

La partea I, a corespondenței referitoare la meritele colosale, ce i-le ascrie, nu voesc mult a reflecta, fiind valoarea lor destul de apreciată în proverbul popular, că lauda de sine nu miroasă bine. De altcum noi prețuim am apreciat și apreciam faptele generoase ale d-sale, poporul însă le considera și azi de epihimii (canon) insuficiente. Am percur inventarele bisericești din anul 1872, ear' acum am înaintea mea pe cel din 1898, ear' cel din 1899 d-sa ca prim epitrop nu l-a compus. La valoarea activă de 6000 fl. v. a. dl Oncescu figurează în 2 poziții: odată a

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu e responsabilă.

cumpărat un apostol, altă-dată un rind de vestminte; deci nu e totul dela d-sa, precum îi place a se lăuda. De present biserica fonduri nu are, afară de cel de vin, pe care nu dl Oncescu l'a întemeiat, ci un econom, St. Neagă, și cel parochial, întemeiat de preoți în anul 1899.

Între meritele sub mari își înșiră cu multă satisfacțiune, că sub funcțiunea și prin întrevinerea d-sale s'a cumpărat locul de curte dela eclesia săsească și s'a dăruit bisericii, și că pe acel loc are a se zidi noul edificiu școlar. Tocmai aici e călcăiul lui Achille și mormântul d-sale!

E drept, că sub d-sa a cumpărat comuna curtea cu grădina și viae dela eclesia săsească, în estensiune de circa 1 jug., dar' a vëndut-o de nou unor amici ai dlui notar, dăruind bisericii numai o ruină de casă, care nu trebuia nimăru, dimpreună cu un unghiu de vre-o 220 □ st. pentru curte școlară, în care se încapă 500 elevi și se mai preasească învățătorii și pomii, formând din acel loc o săracă grădina pomologică. Acea parte de curte vëndută sub buna îngrijire a dlui Oncescu cu 300 fl. v. a. în anul 1874, am fost siliți a o răscupera astăzi în scopul clădirii noilor școale, — cu 1300 (una mie trei sute) fl. plus speșele vre-o 120 fl. v. a.

Resping cu indignare afirmarea arrogantă că d-sa a purtat singur rațiunile despre aruncul școlar, și că noi preoții pe doi ani nu ne-am dat socoteala, ținând banii la noi. Adevărul este, că noi preoții am purtat fiecare jurnal și tabelă regulată și le-am încheiat în fiecare an după toate formele și regulile necesare. Din tablele noastre inducem în tabela dlui Oncescu, care era totodată și tabelă generală; ear' meritul d-sale este numai că i-s'a sumat tabela sa generală și sumele, ce i-le înmanam noi cu jurnalul din timp în timp le puneam în portofoliu și ca ofician la banca »Sebeșana«, când mergea în oficiu, le depunea la acea bancă.

Anul 1898 fiind proverbial de steril, noi preoții cedând lamentărilor, ba și amenințărilor oamenilor, n'am cutezat a forța aruncul considerabil de 100%, mai ales că noi avem de a încassa în o parte mai săracă a comunei. Cu toate acestea parochul I. Flocu documentează cu jurnalul subscris de însuși dl Oncescu, că totuși a încassat și a administrat vr'o 48 fl., ear' eu documentez cu cumnatul dlui Oncescu, care era dat mie de comitetul parochial ca ajutor la încassarea aruncului, că în anul 1898 n'am umblat la încassat.

Referitor la rațiunile dlui 1899 observ, că anul nu se încheie cu 28 Noemvrie, cum sustine d-sa în corespondența citată, care de altcum a fost poate prin Septemvrie concipiată — și că din aruncul acelui an d-sa a primit dela mine 74 fl. 16 cr., ear' dela colegul meu 585 fl. 73 cr. v. a., dovadă sînt jurnalele subscrise de d-sa. Enigma zace numai în acea împrejurare, că vëndând locuitorii în acel an vinul — unicul isvor bogat de venit — numai în lunile Noemvrie și Decemvrie, lucru uatural, că nici noi n'aveam de unde încassa mai curând aruncul benevol suscept, decât cătră finea anului. Pot dovedi încă și cu protocoalele comitetului și sinodului parochial, că noi totdeauna ne-am dat la timp și spre mulțumirea tuturor rațiunile aruncului școlar.

La epitetele ce i-le dă onorabilul senior, după cât știu eu nu l'a timbrat nime de atare nici în public, nici privat.

Nu este adevărat, că noi preoții am cerut înființarea unui fond de vin, — căci știm și noi ca și dl notar, că biserica are deja un atare fond, — ci în considerarea împrejurărilor amenințătoare, ce erau a se descărca asupra școlii noastre și căutând după isvoare de venit, ca să ne putem apuca de un nou edificiu, am contemplat și »propus«, ear' comitetul a primit, ca să se facă în scopul amintit un arunc egal în mult, fiindcă acela se produce mai mult în comună și din motiva, că nu este nici un locuitor, care să nu producă 2—10 buți de vin. Acum era deci propunerea comitetului și dacă sinodul nu a primit-o, n'a fost cauza că doară i-s'ar fi părut prea greu aruncul, ci alta era, care nici timpul, nici spațiul nu permite a o releva fără a nu vătămă un lung șir de epitropi, cari au manipulat vinul bisericești înainte de venirea noastră în comună (1890).

Propunerea noastră o califică d-sa de interesantă și interesată. Fără a mai servi cu alte contra-argumente la aceasta, întreb eu numai că: oare când d-sa ca notar a pretins dela comună un servitor în curte și a aruncat plata lui pe fiecare locuitor — bogat și sărac — cu 1/3 ferdela ideez, ce logică a fost? Dacă a noastră ca iduce (propunere) e calificată de interesantă și interesată, usul acela practisat în decurs de vre-o 25 ani, cum să-l calific eu? interesat ori interesant? ori ambele duple? După logica d-sale în ce lexicon i'ai pute afla un atribut potrivit?

Fondul de bucate nu l'am inventat noi; înființarea lui au cerut-o și forțat unii poporeni, ear' o comisiune și parochul I. Flocu au fost însărcinați de comitet cu elaborarea unui proiect de »Regulament«, care azi s'a deus în arhivul parochial și în sensul căruia s'a statorit un percent anumit de contribuție în bucate după cuantul fasionat liber de producător, ce pot documenta cu publicarea regulamentului. Dacă nici această modalitate nu e logică și liberală, aș dori să inventeze dl Oncescu una ca să placă la toți. Acest regulament acceptat cu însuflețire de comitetul parochial, a fost respins de sinod la insistența onora din inteligență. Căci ce e mai ușor decât a zice poporului să nu contribuie unde va ceva? În acel cas poți fi sigur că te ascultă și ai triumfat!

Regulamentul pentru reducerea pomonilor și a opșetelor, compus de subscrisul, a fost comunicat prealabil spre opinie tuturor inteligenților din comună, — cu excepția dlui notar. Oncescu, care în timpul din urmă petrecea mai mult în Sebeș, ca la sat. Procedurile acestea înșirate nu se pot — cred eu — timbra cu epitete ca: orbește, absolutistice și despotice,

cum îi place a afirma dlui notar. Din contră dl notar se opune cu toată autoritatea sa ori-cărei inovațiuni ce nu eșia din concepțiunea înaltă a d-sale, d. e. la alegerea locului de școală, a inginerului la facerea budgetului, cerearea unui ajutor pe seama școlaelor dela universitatea săsească etc. etc.

Comitetul a salutată cu căldură regulamentul amintit și l'a primit în general, dar' la tractarea specială discutând tocmai dl Oncescu prea cu foc — comitetul s'a împăstriat și așa a rămas regulamentul nepertractat. Acesta e adevărul și nu temerile produse de dl notar, că doar' ne-am temut că perdem colacii căci eu nu cred, că-mi va pute arăta un singur cas unde aș fi participat — din lăcomie după dînsul — la vr'o pomeană afară de parochia mea. Ne invidiază dînsul colacul moale și un prânz la ospet și cu mare emfază strigă, că acela nu-s' calculate între venitele noastre parochiale. Poftescă și d-sa la ele, căci pretinderea e invitat, — dar' d-sa refuză a conveni cu cineva și preferă singurătatea sicaștră, așteptând ca toată lumea să meargă și să-i facă mătâni. Mai poate aștepta, căci a trecut baba cu colacii!

Ori ori-ta, dle notar, ai avut venite calculate? ori pe acelea vrei să le uiți?

În principiu »Regulamentul« dispunea reducerea pomonilor la vecinătăți, dar' da voce liberă fiecăruia a nu face nici atât, cerea însă în schimb o taxă anumită în favorul bisericii, solvabilă pe lângă asigurarea numai »bismanna«, când omul ajunge la parale.

Ca toate afirmațiunile dlui Oncescu, așa și pasajul referitor la »Fondul parochial« e plin de neadever, de venin, de patimă și răutate odioasă. Lucrul s'a petrecut cu totul altfel și dacă urmărea și d-sa cu atențiune desvoltarea lui în comitet — cred — că nu cădea în acea ispită hidoasă să afirme acele insanități, ce le sustine referitor la acel fond.

Faptul s'a petrecut astfel: Poporul a dat la invoieală cu antreprenorul liniei ferate și s'a înșelată amar, despăgubit fiind cu sume bagatele și neînsemnate de 80—300 fl. jug. după venitul curat și fiindcă venitul curat a fost calculat din vechine fără conștiență, lucru evident, că pământ bun a fost luat și prețuit puțin.

Pentru de a feri biserica și comuna de această eroare, comitetul parochial în ședința sa din 8 Septemvrie 1898 a însărcinat pe subscrisul și pe epitropii G. Cărpinișan și G. Goța (notarul și primarul) să nu premească această cheie de despăgubire a eclesiei, ci să dea cu firma la pertractare până și la judecătoria, pretinzând pro jug. 480 fl. despăgubire eventual și sub această sumă.

Înființându-se la pertractare în Sibiu, am convenit la suma de 350 fl. pro jug. atât pentru eclesia cât și pentru teritorul comunat ocupat de linie, deși erau prețuite numai cu 80 fl. jug. La această pertractare am statuit, ca biserica să obțină o sumă de despăgubire în loc de vr'o 7 fl., cât era preliminar, 37 fl., ear' comuna în loc de 120 fl., să capete peste 600 fl. În urma acestui câștig foarte însemnat, salut și primit cu bucurie și mulțumită de ambele comitete, — comitetul parochial în ședința sa din 24 Septemvrie 1898 votează mie la cererea mea 3 fl., și trei fl. v. a. (ear' epitropii să se plătească dela comună) și ne autorizează a încheia contract cu firma.

Eată, dle Oncescu, pentru-ce am luat eu diurnul nu cum zici d-ta, ca să urgez espedarea banilor; și d-ta afi de bine a m'e calumnia și insulta în public, că eu la o pertractare ca și cea enarată, unde am apărut cu un succes atât de strălucit interesele bisericești, eu am îndrăznit a pretinde pentru o cale de 52 chlm. pe două zile 3 fl. v. a. ! Risum tenebris! Am cerut anume numai atât, ca să nu se scandalizeze nici cel mai de pe urmă pălmaș din sat, cărtia tribunalul din Sibiu îi votează la pertractări pe una și 3 fl. și pentru care cale jurății satului i-au 6 fl. la zi.

Oare n'ai știut d-ta, ca epitrop, la câte alegeri sinodale, congresuale, protopresbiterale, la câte conferențe am fost, cât am călătorit pe la Orăștie la paleri chiar cu d-ta și pe la Sibiu la ingineri, apoi în cauza cărămizii școlare pe la Cristian, A-Julia, Lancrăm și Vint, cât am umblat și scris până am esoperat dela universitatea săsească din Sibiu ajutorul de 200 fl. pentru învățatori etc. etc. n'am pretins nici chiar un fier? Și acum tot' eu care jăfuesc biserica?! Ce piept trebuie să aibă cineva ca să poată suporta o astfel de insultă?! Și ce foc potent trebuie să nutrească cineva, ca după astfel de tractări să nu se stingă și nădușească!?

În zece ani un diurn al meu îl vezi, dar' ale d-tale le-ai uitat, când în afacerea lăsamântului I. Goța ai luat dela biserica pe 1/2 zi cale de 6 chlm. până la Sebeș 7 fl. v. a., pe când de altcum erai și în afacerile băncii acolo? Altele și cele multe dela comună le retac.

Dar' se revin la frul istoric! Pe baza concluserilor sus atinse ale comitetului parochial contractul cu linia ferată ni-s'a trimis spre subscriere și l'am pertractat în 7 Iunie 1899, fiind însă man, l'am reieptat spre întregire și sosind de nou și pertractându-l în 27 Iunie în comitet, ear' în 18 Iulie 1899 în sinod, l'am espedat Venerabilului Consistor spre aprobare, de unde ne sosesete în 14 Octomvrie 1899. Trimițându-se acum firmei, aceea a binevoit a ne trimite în 16 Noemvrie 1899 suma de despăgubire, care se așterne cu raport separat epitropice dimpreună cu actul fundational, aprobat într'aceea de Ven. Consistor. Deci nu e ideal — cum îți place a sustine, ci e real fondul parochial tocmai de on. d-ta!

Până au circulat însă actele și a sosit prețul de despăgubire (16 Nov.), corespondența dlui notar, concipiată prin Septemvrie, era deja la preumblare pe la jurnale să afie intrare în coloanele lor. De aici anicidismul. Se pare că nu crede tare nici d-sa în cele-ce afirmă, căci atacă și fondul sustinând, că este personal, vezi Doamne, că mănepoimene noi am veni și am viri mâna în el după ajutoare. Asta să-mi permită, nu o citem noi, cu atât mai puțin dl Oncescu, — ci liderle fundationale.

De ai fi făcut și d-ta și alți notari sau învățători — tot așa la începutul activității d-tale, în anul 1863, pun răsăd, ca azi comuna noastră, pe care tocmai d-ta o vaicări pentru aruncurile cele multe, — ar fi ajuns în poziția cătorva mii fl., de unde s'ar pute plăti notarul și ar scăpa poporul de aruncul cel mare. A cumpăra un munte sau o pădure, ce ni-se oferă, cu venit mare pe seama comunei era prea ostenitor pentru d-ta!

Cu privire la starea și inventarul averii noastre, a preoților, dl notar, ca îmbătrânit în acea carieră, putea să descrie starea reală după jug. sau prețul în bani, fără a recurge la acele hiperbole laconice și usturoase, dar nu! — căci avea lipsă de premise hiperbolice și neadeverate, ca să poată concludre ear' un îndoit neadever. Că purtăm economie de frunte, este meritul nostru, și că în împlinirea chemării noastre preoțești dl notar nu ne poate vituperă, — este slăbiciunea și rușinea d-sale. Tot astfel e și argumentul cu naționalismul nostru. Că în această privință noi ca oameni tineri, cari mai grijim și de câte o familie de 10—12 membri și de copii la școale străine, nu putem ține rost cu d-sa, un senior ajuns la 60 ani, care grijește numai de două guri, — e lucru natural. Că și noi sântem membri la diferite societăți și purtăm jurnale (mai multe ca dl Oncescu) nu mai amintesc.

Tot atât de natural și adevărat este și aceea, că d-sa numai bine n'a voit preoților nici-odată; a bațocorit pe antecesorii nostri în diferite foi, ca »S. Boteș«, »Calicul« etc., ne bațocorește și pe noi în »Vultur« și altele. Da! — căci asta este hrana indispensabilă a d-sale; și pun jurământ, că de se va mai renaște un »Calicus redivivus« și cu acela se face prieten, numai să poată bărfi asupra preoților sei!

În urma naturii sale deosebite îmi vine a-l întreba se-și enumere prietenii sei pe degete, câți are în comună (1) și în Sebeș? Oare preterarea față de d-sa în timpul din urmă nu înseamnă nimic?

Ce se atinge de competențele noastre stolare urcate, e drept, că am fost interplat tendențios și cu răutate în mai multe rânduri de dl Oncescu și de alții și le-am răspuns, că venitul la Bobotează s'a urcat cu 10 cr., la botezul copiilor cu 18 cr. etc. prin un regulament separat, votat și întărit de Venerabilul Consistor în 31 Ianuarie 1895 nr 327 B. uniformându-se stolele preoților în tractul în-treg. Acest ordin s'a publicat în biserica primădată în 9 Iulie 1895, a doua-ora în 3 Martie 1896 și dacă cineva n'a fost de față sau n'a voit să înțeleagă aceasta, se știe și aceea, că »papa nu mai predică de două-ori pentru o babă surdă«, — ear' dl notar de sigur a fost deslușit și din partea onoraților preoți și protopresbiter tractual, cu cari zilnic convenia, și lucra în birou la bancă.

Interpelările sunau însă altfel; se cerea să cetesc »contraterul« cu care am fost aleși preoți, la ce i-am îndrumat să po-tească la mine acasă și le pun la dispoziție protocoalele respective, se 'și-le cetească! — dar' nu! — ei pretindeau se-mi sap eu in-sumi groapa.

Noi preoții afirmăm cu toată tăria, că sântem de un acord în toate acțiunile noastre cu inteligența locală și numai dl Oncescu nu vrea să fie de un acord cu nime, ci a agitat atât contra salariului nostru, cât și în contra repartiției școlare, ce prea on. domn protopresbiter tractual a constatat cu regret spre marea sa consternare în ședința comitetului parohial din 27 Iunie 1899 și 21 Noemvrie 1900, ear' comitetul parohial în ședința sa din 5 Februarie 1900. Constatată oficios această ținută anticreștinească și antinațională, constat și eu, că agitațiunea a luat dimensiuni mari și începe a fi periculoasă, însă pentru toate urmările funeste ce vor obveni, singur responsabil este înaintea oamenilor și a lui Dumnezeu numai dl Oncescu, atât acum, cât și pe viitor, căci numai dînsul a sêmănat neîncredere în preoți și a agitat că au în-casat aruncul școlar și îl rețin, că au primit bani pentru eclesie și-i fructifică la ei, că iau stole urcate, că nu trebuie să păstreze oame-nii cărămida la școală etc. etc. D-sa dacă a servit cu credință 30 ani interesele comunale și bisericesti, 'și-a uitat că: »Fimis coronat opus« sau se fi urmat după vorba d-sale: »Quid-quis agis-age prudenter et respice finem« — și așa în cei doi ani din urmă neglijând numeroasele afaceri bisericesti s'a făcut la 27 Iunie 1899 cercetare contra d-sale

Deci și eu zic, »că cu laude personale prin ziare nu se pot zidi școale«.

Îmi pare rău, că trebuie să mă conving că și d-sa se numără între acei simpli muritori, cari privesc cu ochi răi la progresul fratelui seu și în special la cel al preoților; le-ar plăce mai bine să vadă pe preoți abia purtându-și zdrențele și tânguindu-și zilele, atunci — numai atunci, ar ajuta ei cu inimă curată pe preotul lor, căci 'și-ar zice ei: e sărăcut' biet popa nostru, nu mai poate.

În cele înșirate cred, că am răsfrânt documentat neadeverurile susținute de dl notar pens. I. Oncescu și îi pot servi încă cu multe documente contra celor scrise de d-sa în contra preoților și ergo și contra mea, dar' mai mult pe calea ziaristică nu, căci eu nu sânt pensionist, nici nu dispun de atât timp ca se-mi croesc ocupațiune prin țeserea și lă-țirea în lume de neadeveruri despre necazu-rile noastre locale, ci voi urma proverbului: »câinii latră, caravana merge înaintea«.

Cu colegul meu și cu crâșnicul te las, să te răfuești separat.

Ear' acum vorba d-sale: »Sapienti sat! Röhau, Aprilie 1900.

N. Cărpinișian,
paroch.

Pentru redacția și editura responsabil: Andreiu Bafto.
Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

În Seliște

(lângă Sibiu), loc cu aer curat, de munte, poziție romantică, cu scaldă de apă rece aranjată de curând, preumblări admirabile în liber, (pe timp ploios în pavilionul helvețian), hotel, casină, bibliotecă, medic, apotecă, excursiuni frumoase și ușoare în munți etc. — sânt de închiriat pentru sezonul de vară locuințe private, curate, bune și foarte ieftine cu și fără servicii.

Cu detalii servește **primăria comunală.** [178] 1—3

A apărut și se află de vânzare la »Tipografia« societate pe acțiuni în Sibiu

Teoria Dramei

cu un tractat instructiv despre frumos și artă de

Dr. Iosif Blaga,
profesor.

Prețul 3 cor. 60 fl. inclusive 30 fl. porto.

Se caută

pentru o firmă de esport de primul rang din Budapesta

un funcționar

(creștin) tiner, activ și din bună familie, care se poseadă în scris și vorbit limba română și maghiară. Cei care posed și limba germană au preferință. [174] 1—3

Oferte scrise cu mâna proprie în limbile amintite, cu espunerea activității de până acum (unde a fost angajat) și cu condițiile sub care ar fi aplicat a se angaja. Oferte instruate cu atestate se se adreseze sub **K. F. 360** la administrația ziarului »Tribuna«. Postul se poate ocupa imediat, eventual în 1 Iulie a. c. Pentru oferinții care sânt de present în post se asigură discreția cea mai mare.

Friedrich Baumann,

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 2, lângă hotelul »Împăratul Romanilor«

recomandă

noutăți ieftine de seson,

obiecte de modă, manufactură, albituri și mărfuri cu cotul,

între cari tepiohe, covoare, materii de vestminte de dame, bluse, parisoare și ploiere, artioli de biocliști și turiști etc.

Deposit în comisiune

Ferdinand Baumann, țesătorie premiată în Sebeșul-săsesc

cu prețuri originale de fabrică per cassa.

Cu prețuri de boltă conform preț-curentului ilustrat

albituri de lână normale originale

singur veritabile [141] 3—6

ale profesorului Dr. Jaeger

din fabrica singur concesionată și premiată în diferite rinduri a lui

Fiii W. Benger în Bregenz.

Deposit de ghete de Mödling

in Sibiu. Str. Cisnădiei 20.

Fabrica de ghete din Mödling are peste 100 filiale în toate orașele mai mari ale Transilvaniei, Ungariei Austriei și Germaniei și se bucură pretutindenea de cea mai mare cercetare.

Depositul de ghete din Mödling

in Sibiu. Str. Cisnădiei 20

e provăzut cu toate sortele și fasoanele de cele mai frumoase, mai ieftine, mai fine și mai durabile ghete de Paris și de cele înalte, pentru dame, bărbați și copii, cum și pentru sezonul de vară, topance de gimnastică Drill, brune și negre, cu talpă de piele și de gumilastic, în cel mai bogat asortiment. [171] 2—8

Depositul de ghete din Mödling

esistă în Sibiu deja de 12 ani, zelează prin cel mai culant și mai prompt serviciu și din cauza marfei sale frumoase și trainice se bucură de încredere generală.

Se efectuează și reparaturi.

Comandă per postă se efectuează cu rambursă grabnic și prompt.

Depositul de ghete de Mödling

in Sibiu. Str. Cisnădiei 20.

Seson de primăvară și de vară 1900.

Stofe veritabile de Brünn.

Un coupon în lungime de	fl. 2 75, 3.70, 4 80 din bună	lână de oaie
3.10 m., dând un com- pl. t rind de haine bărbă- tești (roc, pantaloni, vestă)	6.— și 6.90 din mai bună	
	7.74, din fină	
	8 65 din mai fină	
costă numai	10.— din cea mai fină	

Un coupon pentru un rind de haine negre de salon fl. 10.—, cum și stofe de par-desi, postav de turiști, cele mai fine sorte de camgarn etc. etc. trimite pe prețurile de fabrică depositul de fabricate foarte bine cunoscut ca real și solid

Siegel-Imhof în Brünn.

Mustre gratis și franco. — Furnisarea conform mustrelor garantată.

Avantajile clientelei private la comandarea stofei direct dela firma de mai sus la locul fabricii, sânt foarte însemnate.

[169] 2—40

AVIS!!

Subscrisul îmi iau voe a face cunoscut pe această cale p. t. publicului, că

Restaurantul

din edificiul văduvei Roth în Piața-gărei nr. 1, esistent deja de trei ani, dar puțin cunoscut până acum, cum și

Bere:

de Steinbruch, »Transilvania« de Habermann, în general plăcuta bere de treistejari (Drei-Eichen) etc.

Odăi de pasageri,

elegante odăi de durmit! [166] 3—8

Menagiu cald

la ori-ce oră a zilei, în-și afară de local, cu prețuri extraordinar de ieftine.

Odăi de pasageri.

Odăi separate pentru societăți în familie.

paradis) cu o bună popicarie pentru petrecerea timpului. În urma praxei mele de mai mulți ani sânt în plăcuta poziție a face intru toate pe plac onoraților mei oaspeți. Pentru cercetări numeroase se roagă

Martin Schmidt,

restaurateur și cafetier.

Odăi separate pentru societăți în familie.

Vinuri:
din celăria lui Roth în Mediaș

Rachluri și Liqueururi de tot soiul.

Cafeneaua,

aflătoare în același local, le-am luat în regie proprie. Observ totodată, că restaurantul are o frumoasă și bine aranjată grădină (un mic paradis) cu o bună popicarie pentru petrecerea timpului. În urma praxei mele de mai mulți ani sânt în plăcuta poziție a face intru toate pe plac onoraților mei oaspeți. Pentru cercetări numeroase se roagă

În bineviotoare atențiune!

Subscrisul îmi iau voe a face cunoscut prestatimului public, că

florăria fostă mai nainte a lui Schneider

'mi-am strămutat-o de pe promenada Bretter

în strada Cisnădiei nr. 24 (casa Bugarsk.).

Din acest prilej subscrisul exprimându-mi adănc simțita mulțumită pentru încrederea pe care în așa mare grad 'mi a dovedit-o prestatimului public, rog cu toată stima să fiu onorat cu această încredere și pe mai departe și să fiu cercetat cu eventuale comande pentru buchete, cununi, decorări de masă ori de sale.

[172] 2—2

A. Föstel, grădinar.

La ordinul prea înalt al Maiestății Sale ces. și reg. apostolice.

A XXXIII-a loterie de stat ces. reg.

pentru scopuri de binefacere civile în jumătatea aceasta a monarchiei.

Această loterie de bani,

unica concesionată prin lege în Austria,

conține 16.514 câștiguri în bani gata

în sumă totală de 410.000 coroane.

Câștigul principal face

200.000 cor. în bani gata.

Sortirea se va efectui irevocabil la 7 Iunie 1900.

Un los costă 4 coroane.

Losuri se capătă la secția loteriilor de stat în Viena, I, Riemergasse 7, la colecturile de loterie, în trafice, la oficiile de dare, de postă și telegraf și la cele ale căilor ferate, în zaraferi (case de schimb) etc., planuri pentru vânzătorii de losuri gratis

Losurile se trimt seutite de porto postol.

[158] 6—10

Dela direcțiunea venitelor loteriilor ces. reg.

Secțiunea loteriei de stat.

se pot văpsi cu el odăi, fără a le scoate din folosință, fiindcă mirosul neplăcut și uscarea greoaie și lipicioasă, cari sânt împreunate cu vâpsel de ulei și lackul de ulei, la acesta nu obvine. Pe lângă aceasta întrebuințarea li este așa de simplă, încât fie-cine poate să efectuească însuși văpsirea. Podelele pot fi vacsuite pe ud, fără-ca glanțul să peardă din lucire. Este a se deosebi:

lack lucitor colorat pentru podele,

întunecos galbin și întunecos-mahagoni, care acopere ca culoare uleioasă și în același timp dă glanț lucitor; pe lângă aceea poate fi întrebuințat la podele vechi ori noue. Ori-ce pete, vacsiure anterioară, acest lac acopere complet; și

lack lucitor curat (necolorat)

pentru podile noue și pentru parquete, care numai lucire dă. Anume pentru parquete și pentru podele de tot nou vacsute deja. Dă numai lucire, pe lângă aceea nu acopere mustra lemnului.

Un pachet pentru ca. 35 metri pătrați (2 odăi de mărime mijlocie) fl. 5 90 v. a.

În toate orașele unde sânt depouri se efectuează comande directe; vacsiuri de probă și prospecte gratis. La cumpărări se se fie cu esactă atențiune la firma și marca fabricii, fiindcă acest fabricat, esistent deja dela 1850, e pus în vânzare în multe feluri de imitațiuni și falsificări hotărit mai rele și adese-ori necorespunzătoare nici-decum scopului. [109] 8—15

În Sibiu la: Franz Jahn Söhne.

Brașov: H. Zintz.	Mediaș: C. Theil.	Orăștie: G. Zobel.
Făgăraș: J. Jaros.	Blaj: L. Schuller.	Deva: Farkas & Stiene.
Sighișoara: B. J. Teutsch.	Alud: J. Kindl.	Bistrița: Kollman & Keresztes.